

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมองโลกในแง่ดี บทบาทเชิงช่วยเหลือของพยาบาลประจำการ สภาพแวดล้อมในคลินิก กับสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการ โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาการมองโลกในแง่ดี บทบาทเชิงช่วยเหลือของพยาบาลประจำการ สภาพแวดล้อมในคลินิก สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการ
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมองโลกในแง่ดี บทบาทเชิงช่วยเหลือของพยาบาลประจำการ สภาพแวดล้อมในคลินิก กับสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการ
3. เพื่อศึกษาตัวแปรที่สามารถร่วมกันพยากรณ์สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการ ได้แก่ การมองโลกในแง่ดี บทบาทเชิงช่วยเหลือของพยาบาลประจำการ สภาพแวดล้อมในคลินิก

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2544 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สถาบันพระบรมราชชนก สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ที่มีแหล่งฝึกภาคปฏิบัติการพยาบาลในหอผู้ป่วยของโรงพยาบาลศูนย์ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งมีจำนวนวิทยาลัยพยาบาล 18 แห่ง และจำนวนนักศึกษาพยาบาล 1,102 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง เป็นการเลือกจากประชากรดังกล่าวโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Yamane (1967) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 294 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยแบบสอบถามการมองโลกในแง่ดี แบบสอบถามบทบาทเชิงช่วยเหลือของพยาบาลประจำการ แบบสอบถามสภาพแวดล้อมในคลินิก และแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการ ซึ่งได้รับการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิและตรวจสอบความเที่ยงของแบบสอบถามการมองโลกในแง่ดี แบบสอบถามบทบาทเชิงช่วยเหลือของพยาบาลประจำการ แบบสอบถามสภาพแวดล้อมในคลินิก และแบบสอบถาม

สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .85, .93, .91 และ .95 ตามลำดับ

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows Version 9.0 (Statistical Package for Social Sciences for Windows) หาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และระดับคะแนนการมองโลกในแง่ดี บทบาทเชิงช่วยเหลือของพยาบาลประจำการ สภาพแวดล้อมในคลินิก และสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการ หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างการมองโลกในแง่ดี บทบาทเชิงช่วยเหลือของพยาบาลประจำการ สภาพแวดล้อมในคลินิก และสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการ โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson product-moment coefficient) และทดสอบความมีนัยสำคัญที่คำนวณได้โดยใช้สถิติทดสอบค่าที (t-test) และวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Coefficient) ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ทั้งหมดแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression) และทดสอบความมีนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณที่คำนวณได้โดยสถิติทดสอบค่าเอฟ (F-test) ทดสอบความมีนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์การถดถอย (B) ของตัวแปรพยากรณ์แต่ละตัวโดยใช้สถิติทดสอบค่าที (t-test) สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. การมองโลกในแง่ดี ได้แก่ แบบมองเห็นความเป็นจริง และแบบมองเห็นประโยชน์ อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.59, S.D. = .40$)
2. บทบาทเชิงช่วยเหลือของพยาบาลประจำการ ได้แก่ บทบาทการตรวจตรา บทบาทการสอนการปฏิบัติการพยาบาล และบทบาทการให้คำแนะนำปรึกษาในการดูแลผู้ป่วย อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.22, S.D. = .69$)
3. สภาพแวดล้อมในคลินิกอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.30, S.D. = .58$)
4. สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.19, S.D. = .50$)
5. การมองโลกในแง่ดีแบบมองเห็นตามความเป็นจริงมีความสัมพันธ์ทางบวกระดับปานกลางกับสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .34$) และการมองโลกในแง่ดีแบบมองเห็นประโยชน์มีความสัมพันธ์ทางบวกระดับต่ำกับ

สัมพันธ์ภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .28$)

6. บทบาทเชิงช่วยเหลือของพยาบาลประจำการด้านบทบาทการตรวจตรา บทบาทการสอน การปฏิบัติการพยาบาล และบทบาทการให้คำแนะนำปรึกษาในการดูแลผู้ป่วย มีความสัมพันธ์ทางบวกระดับปานกลางกับสัมพันธ์ภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .50, .52$ และ $.52$ ตามลำดับ)

7. สภาพแวดล้อมในคลินิกมีความสัมพันธ์ทางบวกระดับปานกลางกับสัมพันธ์ภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .53$)

8. การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ระหว่างการมองโลกในแง่ดี บทบาทเชิงช่วยเหลือของพยาบาลประจำการ สภาพแวดล้อมในคลินิก กับสัมพันธ์ภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการ พบว่า สภาพแวดล้อมในคลินิก บทบาทเชิงช่วยเหลือของพยาบาลประจำการด้านบทบาทการสอนการปฏิบัติการพยาบาล การมองโลกในแง่ดีแบบมองเห็นความเป็นจริง และบทบาทเชิงช่วยเหลือของพยาบาลประจำการด้านบทบาทการให้คำแนะนำปรึกษาในการดูแลผู้ป่วยสามารถร่วมกันพยากรณ์สัมพันธ์ภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการได้ร้อยละ 42.7 ($R^2 = .427$) ได้สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐานดังนี้ สัมพันธ์ภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการ = $.320$ (สภาพแวดล้อมในคลินิก) + $.170$ (บทบาทการสอนการปฏิบัติการพยาบาล) + $.163$ (แบบมองเห็นความเป็นจริง) + $.217$ (บทบาทการให้คำแนะนำปรึกษาในการดูแลผู้ป่วย)

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมองโลกในแง่ดี บทบาทเชิงช่วยเหลือของพยาบาลประจำการ สภาพแวดล้อมในคลินิก กับสัมพันธ์ภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการ โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้อภิปรายผลการวิจัยในประเด็นที่สำคัญเกี่ยวกับการจำแนกตัวแปรโดยรวม รายด้าน และหรือ/รายข้อ และได้แยกอภิปรายตามสมมติฐานดังนี้ คือ

การมองโลกในแง่ดี

การมองโลกในแง่ดีตามการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาพยาบาล จำแนกโดยรวม รายด้าน และหรือรายข้อ

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาพยาบาลมีการมองโลกในแง่ดีโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$) สามารถอธิบายได้ว่า การมองโลกในแง่ดีเป็นลักษณะที่ศึกษาภาพรวมตามการรับรู้ของนักศึกษา ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับตัวแปรอื่นการมองโลกในแง่ดีอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะเป็นการถามถึงความ คิดเห็นรวมทั้งประเมินตนเอง นอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของนักศึกษาโดยทั่วไป และเมื่อ จำแนกตามรายด้านพบว่า การมองโลกในแง่ดีแบบมองเห็นความเป็นจริง ($\bar{X} = 3.67$) มีค่าเฉลี่ย สูงกว่า การมองโลกในแง่ดีแบบมองเห็นประโยชน์ ($\bar{X} = 3.51$) ทั้งนี้อธิบายได้ในแนวคิดของ Pearson, Vaughan, and FitzGerald (1996) กล่าวถึง มุมมองโลกตามความเป็นจริงว่าเป็นมุมมองที่มีแนวคิด เติงวิทยาศาสตร์ ที่มีการมองโลกตามความเป็นจริงตามหลักตรรกวิทยา มีเหตุผลที่สามารถยืนยันได้ ด้วยการทดลองปฏิบัติให้เห็นจริง มีการพิสูจน์ทดลองวิจัยก่อนที่จะยอมรับเพื่อนำไปประเมินคุณค่าของ ความดี ซึ่งในแนวคิดของพระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต, 2541) กล่าวถึงการมองโลกในแง่ดีแบบมองเห็น ความเป็นจริงว่า เป็นการมองตามเหตุปัจจัย มองเพื่อวินิจฉัยสิ่งต่าง ๆ ซึ่งเมื่อประเมินว่าไม่เกี่ยวกับการ วินิจฉัยความจริงจึงจะมองในแง่ของการเป็นประโยชน์ ดังนั้นโดยแนวความคิดดังกล่าว ข้างต้น จึงพอที่ จะสรุปได้ว่า ก่อนที่จะมีแบบมองเห็นประโยชน์ควรมีแบบมองเห็นความเป็นจริงเป็นพื้นฐานของ ความคิดที่ลึกซึ้งกว่า และคงอยู่ได้นานกว่า ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่ว่า การมองโลกในแง่ดีแบบมองเห็น ความเป็นจริงมีค่าเฉลี่ยรายด้านสูงกว่าการมองโลกในแง่ดีแบบมองเห็นประโยชน์ และเมื่อเปรียบ เทียบตามรายชื่อ การมองโลกในแง่ดีแบบมองเห็นความเป็นจริง พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาพยาบาล คิดว่าคนเรามีชีวิตอยู่เพื่อทำปัจจุบันให้ดีที่สุดมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.24$) ส่วนกลุ่มตัวอย่างนักศึกษา พยาบาลไม่นำเรื่องที่ได้ตัดสินใจไปแล้วมาคิดให้กังวลใจมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 2.87$) อธิบายได้ว่าการ ที่นักศึกษาพยาบาลคิดว่าคนเรามีชีวิตอยู่เพื่อทำปัจจุบันให้ดีที่สุดน่าจะเกิดจากการที่นักศึกษามี แนวคิดเกี่ยวกับประสบการณ์ตรงที่ได้พบเห็นในชีวิตประจำวัน ส่วนในข้อคำถามที่ว่านักศึกษาไม่นำ เรื่องที่ได้ตัดสินใจไปแล้วมาคิดให้กังวลใจมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดน่าจะจะเป็นเหตุผลทำนองเดียวกันในเรื่องของ ประสบการณ์ตรง เพราะนักศึกษามีประสบการณ์ตรงที่ไม่สามารถปฏิบัติได้ในข้อนี้จึงมีเกณฑ์ในการ ตอบอยู่ในระดับต่ำสุด ซึ่งสอดคล้องกับการมองโลกในแง่ดีแบบมองเห็นความเป็นจริงของ พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต, 2541: 140) ที่ว่า การรับรู้แบบให้เห็นความจริง เป็นการรับรู้ตามที่เป็น เอาแต่ตัวประสบการณ์ล้วน ๆ โดยไม่มีคุณค่าพ่วงเข้ามา เพื่อเป็นความรู้ความเข้าใจ และเพียงเพื่อสติ คือ เพื่อเก็บข้อมูลจำไว้ โดยเฉพาะการมองตามเหตุปัจจัย ส่วนการเปรียบเทียบตามรายชื่อ การมองโลก ในแง่ดีแบบมองเห็นประโยชน์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาพยาบาลคิดว่าการมีปัญหาในชีวิตเป็น ส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดความเข้มแข็งอดทนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.24$) ส่วนกลุ่มตัวอย่างนักศึกษา

พยาบาลเมื่อพบกับความผิดหวัง นักศึกษาสามารถข่มใจไม่ให้เป็นทุกข์ได้มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.01$) สามารถอธิบายได้ว่าการศึกษาพยาบาลคิดว่าการมีปัญหาในชีวิตเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดความเข้มแข็งอดทน นำที่จะเกิดจากนักศึกษาพยาบาลมีแนวคิดเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นสิ่งท้าทาย มีคุณค่า สามารถอธิบายความผิดหวังซึ่งก็คือการมีปัญหาในชีวิตให้กับตนเองว่าเป็นส่วนที่ทำให้เกิดความเข้มแข็งอดทน และนำมาใช้เป็นบทเรียนในการปรับปรุงชีวิต คือ นักศึกษาสามารถรับรู้ในสิ่งนี้ว่า คุ่มค่าต่อการใช้กำลังกายและสติปัญญาแก้ไขให้ลุล่วงไปได้ เพราะผลลัพธ์ส่วนหนึ่งก็คือความเข้มแข็งอดทน ส่วนในข้อคำถามที่ว่าเมื่อนักศึกษาพบกับความผิดหวัง นักศึกษาสามารถข่มใจไม่ให้ เป็นทุกข์ได้มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อธิบายได้ดังนี้คือ นักศึกษาอาจจะคิดว่าความผิดหวังเป็นสิ่งที่คุกคามต่อ จิตใจมากกว่าเป็นสิ่งที่ท้าทาย ซึ่งในแนวปฏิบัติแล้วการที่นักศึกษาพบกับความผิดหวังและสามารถข่ม ใจได้นั้นเป็นเรื่องที่เป็นไปได้ไม่น้อยเนื่องจากนักศึกษาอาจจะไม่สามารถคาดคะเนในเรื่องเกี่ยวกับความ คุ่มค่าต่อการใช้กำลังกายและสติปัญญาแก้ไข

สมมติฐานที่ 1 การมองโลกในแง่ดีมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสัมพันธ์ภาวะระหว่าง นักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการ

จากการศึกษาครั้งนี้ เมื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมองโลกในแง่ดี ได้แก่ แบบมองเห็น ความเป็นจริง และแบบมองเห็นประโยชน์ กับสัมพันธ์ภาวะระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาล ประจำการ ผลพบว่าการมองโลกในแง่ดีมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสัมพันธ์ภาวะระหว่างนักศึกษา พยาบาลกับพยาบาลประจำการ ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานที่ 1 โดยสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

แบบมองเห็นความเป็นจริง

ผลการศึกษาพบว่า การมองโลกในแง่ดีแบบมองเห็นความเป็นจริงของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษา พยาบาลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสัมพันธ์ภาวะระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) = .34 หมายความว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีการมองโลกในแง่ดีแบบมองเห็นความเป็นจริงมาก จะเกิดสัมพันธ์ภาวะระหว่าง นักศึกษาพยาบาลเองกับพยาบาลประจำการระดับดีมากขึ้น ทั้งนี้อธิบายได้ในแนวคิดของพระธรรม ปิฎก (ป.อ. ปยุตโต, 2541: 140) ในเรื่องการรับรู้แบบมองให้เห็นความเป็นจริง กล่าวคือ การรับรู้ตามที่ เป็นไม่ถูกความยินดีร้ายหรือชอบชั่งเข้ามาครอบงำหรือหันเหบิดเบือน เป็นการรับรู้แต่ประสบการณ์ ล้วน ๆ โดยไม่มีคุณค่าพ่วงเข้ามา เป็นการรับรู้เพื่อเป็นความรู้ความเข้าใจ และเพียงเพื่อสติคือ เพื่อเก็บ ข้อมูลจำไว้โดยเฉพาะการมองตามเหตุปัจจัย ส่วนวุฒิปงศ์ ภาวะพิงค์ (2544) กล่าวถึงการมองโลกใน

แง่ดีว่าเป็นการรับรู้ปัญหาว่ามีทั้งข้อดี ข้อเสีย ควรมองปัญหาที่เกิดขึ้นหลายมิติ เพื่อหาแนวทางปฏิบัติที่แตกต่างออกไป นอกจากนี้ สมพร สุทัศน์ีย์ (2542) กล่าวถึง การมองโลกในแง่ดีว่าเกี่ยวข้องกับการรับรู้ตนเองในส่วนตัวบุคคลที่มีการรับรู้ตนเองว่าดี มักจะมีการมองบุคคลอื่นในแง่ดี อารมณ์และความรู้สึกที่แสดงต่อผู้อื่นก็เป็นไปในทางบวก ซึ่งจากแนวคิดข้างต้นการมองโลกในแง่ดีแบบมองเห็นความเป็นจริง ตามการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาพยาบาลจึงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการ โดยทำให้นักศึกษามีปฏิสัมพันธ์กับพยาบาลประจำการได้โดยไม่มีอคติ ไม่มีความชอบชังเข้าครอบงำ เป็นการรับรู้ถึงการสร้างสัมพันธภาพอย่างมีเป้าหมาย นักศึกษาพยาบาลสามารถรับรู้และเข้าใจปัญหาได้อย่างถ่องแท้ นักศึกษาพยาบาลที่มีการมองโลกในแง่ดีแบบมองเห็นความเป็นจริง จึงมีปฏิสัมพันธ์กับพยาบาลประจำการได้โดยสามารถยอมรับในความแตกต่างของบุคคล และแสดงออกทางด้านอารมณ์และความรู้สึกที่มีต่อผู้อื่นในทางบวก ซึ่งนำไปสู่การพอใจในการทำงานร่วมกัน ในทางตรงข้ามหากบุคคลไม่สามารถยอมรับในความแตกต่างของบุคคลได้จะทำให้อยู่ร่วมกันกับผู้อื่นอย่างมีความสุขได้ยากขึ้น ซึ่ง Peplau (1953 อ้างถึงใน จินตนา ยูนิพันธุ์, 2529) กล่าวว่า การรับรู้ของบุคคลต่อสถานการณ์รอบตนขึ้นอยู่กับประสบการณ์ในอดีตและปัจจุบัน และตามความต้องการเฉพาะตน เมื่อความต้องการนี้ไม่ได้รับการตอบสนองจะทำให้เกิดความไม่พอใจ คับข้องใจ เครียด และกังวล นักศึกษาพยาบาลที่มีการมองโลกในแง่ดีแบบมองเห็นความเป็นจริง จึงมีความเข้าใจตนเองและผู้อื่น พร้อมทั้งจะให้ภัย และสร้างสัมพันธภาพได้ เพราะเป็นการรับรู้ต่อสถานการณ์รอบตนที่ตั้งอยู่บนหลักการพื้นฐานของความเป็นจริง

แบบมองเห็นประโยชน์

ผลการศึกษาพบว่า การมองโลกในแง่ดีแบบมองเห็นประโยชน์ของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาพยาบาลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) = .28 หมายความว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีการมองโลกในแง่ดีแบบมองเห็นประโยชน์มาก จะเกิดสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการอยู่ในระดับดีมากขึ้น ทั้งนี้อธิบายได้ว่า การมองโลกในแง่ดีแบบมองเห็นประโยชน์ ตามแนวคิดของ พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต, 2541: 140) เป็นการรับรู้ด้วยการรับจับเอาคุณค่าที่ถูกต้อง ที่จะเป็นประโยชน์กับชีวิตอย่างแท้จริง เป็นการรับรู้ชนิดที่ทำให้ได้ประโยชน์จากประสบการณ์ทุกอย่าง ไม่ว่าจะไม่นำพอใจหรือพอใจ เมื่อกล่าวถึงความสัมพันธ์กับสัมพันธภาพพบว่า การมองโลกในแง่ดีแบบมองเห็นประโยชน์จะเป็นบุคคลที่พอใจกับการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความต้องการ ดังนั้นบุคคลที่มีการมองโลกในแง่ดีแบบมองเห็นประโยชน์ จึงมีการรับรู้ในลักษณะ

ให้ได้ประโยชน์จากประสบการณ์ทุกอย่างซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Cumming (1949 อ้างถึงใน พนิดา ผกานิรินทร์, 2544) ในเรื่ององค์ประกอบของสัมพันธภาพเกิดจากการแลกเปลี่ยน ประสบการณ์และความต้องการซึ่งกันและกัน ในแนวคิดของ Peiffer (1989) กล่าวถึงความคิดทาง บวกว่า เป็นการมองโลกในด้านที่สดใส ใส่ใจกับคนรอบข้าง มีความเป็นมิตรและเปิดเผย นับเป็นทักษะ ทางสังคมของบุคคลที่จะทำให้มีการสร้างสัมพันธภาพได้ดี ส่วนเทอดศักดิ์ เดชคง (2543: 68-70) กล่าวถึงการมองโลกในแง่ดีว่า คนที่มีการมองโลกในแง่ดีมักมีความยืดหยุ่น มีการเห็นคำตำหนิเป็น เสมือนคำชี้แนะที่มีประโยชน์ในการนำไปใช้ปรับปรุงตัวเอง คนที่มีการมองโลกในแง่ดีจึงมีส่วนทำให้ สัมพันธภาพในการทำงานร่วมกันเป็นไปด้วยดี จากแนวคิดของ Peiffer (1989) และเทอดศักดิ์ เดชคง (2543: 68-70) เมื่อกล่าวถึงความสัมพันธ์กับสัมพันธภาพระหว่างบุคคล พบว่า การมองโลกในแง่ดีแบบ มองเห็นประโยชน์จะเป็นทักษะทางสังคม และทำให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีในการทำงานร่วมกัน ซึ่ง สอดคล้องกับแนวคิดของ Roger (1961) ในเรื่องความสัมพันธ์ของบุคคลว่าเป็นความสามารถเชื่อมโยง ตนเองกับผู้อื่น ซึ่งประกอบด้วยการเพิ่มการเปิดเผยตนเอง ยอมรับผลการกระทำของตนเอง และพร้อม จะเปลี่ยนแปลงถ้าไม่เหมาะสม ซึ่งการสามารถเชื่อมโยงตนเองกับสังคมได้ก็คือการมีทักษะทางสังคม ส่วนการที่จะเกิดสัมพันธภาพที่ดีในการทำงานร่วมกันนั้น ก็ย่อมเป็นผู้ที่เปิดเผยตนเอง ยอมรับตนเอง และเปลี่ยนแปลงได้ถ้าไม่เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับบุคคลที่มีการมองโลกในแง่ดีแบบมองเห็น ประโยชน์ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่านักศึกษาพยาบาลที่มีการมองโลกในแง่ดีแบบมองเห็นประโยชน์จึงมีความ สัมพันธ์ทางบวกกับสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการ ซึ่งหากนักศึกษา พยาบาลมีการมองโลกในแง่ดีแบบมองเห็นประโยชน์น้อย สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับ พยาบาลประจำการย่อมเป็นได้ยาก นักศึกษาย่อมไม่เกิดทักษะทางสังคมในการเชื่อมโยงตนเองกับผู้ อื่น และเป็นผู้ที่ไม่เปิดเผยตนเอง ยอมรับตนเองน้อย และยากต่อการเปลี่ยนแปลง ทำให้กระบวนการ พัฒนาความรู้ลึกอันเป็นรากฐานของสัมพันธภาพระหว่างบุคคลไม่เกิดขึ้น

บทบาทเชิงช่วยเหลือของพยาบาลประจำการ

บทบาทเชิงช่วยเหลือของพยาบาลประจำการตามการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาพยาบาล จำแนกโดยรวม รายด้าน และ/หรือรายข้อ

ผลการวิจัยพบว่า บทบาทเชิงช่วยเหลือของพยาบาลประจำการตามการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่าง นักศึกษาพยาบาลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.22$) เมื่อจำแนกตามรายด้านพบว่า บทบาท

เชิงช่วยเหลือของพยาบาลประจำการด้านบทบาทการตรวจตรา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.35$) และบทบาทเชิงช่วยเหลือของพยาบาลประจำการด้านบทบาทการให้คำแนะนำปรึกษาในการดูแลผู้ป่วยมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.08$) ทั้งนี้อธิบายได้ว่า โดยภาพรวมบทบาทเชิงช่วยเหลือของพยาบาลประจำการด้านบทบาทการตรวจตรา มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าน่าที่จะเกิดจากพยาบาลประจำการมีโอกาสแสดงบทบาทในด้านนี้ร่วมกับความรับผิดชอบในหน้าที่พยาบาลประจำการอยู่แล้วเป็นส่วนใหญ่ ทำให้กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาพยาบาลมีการรับรู้ได้ชัดเจนกว่า ซึ่งต่างจากบทบาทเชิงช่วยเหลือของพยาบาลประจำการด้านบทบาทการให้คำแนะนำปรึกษาในการดูแลผู้ป่วยที่พยาบาลประจำการต้องแสดงออกทางพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์กับนักศึกษาพยาบาลอย่างใกล้ชิด ทำให้มีกลุ่มนักศึกษาพยาบาลจำนวนน้อยกว่าในการรับรู้บทบาทเชิงช่วยเหลือของพยาบาลประจำการในด้านนี้ และเมื่อเปรียบเทียบตามรายชื่อบทบาทเชิงช่วยเหลือของพยาบาลประจำการด้านบทบาทการตรวจตรา พบว่า พยาบาลจัดสรรให้นักศึกษาดูแลผู้ป่วยได้เหมาะสมกับประสบการณ์ที่ระบุไว้ในรายวิชามีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.74$) และพยาบาลสังเกตการสอนสุขศึกษาของนักศึกษาที่ให้แก่ผู้ป่วยและญาติมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.01$) อธิบายได้ว่า การที่นักศึกษาพยาบาลรับรู้การแสดงบทบาทเชิงช่วยเหลือของพยาบาลประจำการด้านบทบาทการตรวจตราในข้อคำถามนี้มาก น่าที่จะแสดงถึงลักษณะเฉพาะของการเรียนรู้ในภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาลตรงกับประสบการณ์ที่นักศึกษาพยาบาลควรจะได้รับและตรงกับสิ่งที่พยาบาลประจำการคาดหวังว่านักศึกษาน่าจะมีประสบการณ์ทางการฝึกภาคปฏิบัติอย่างไร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วิเชียร ทวีลาภ, สุลักษณ์ มีชูทรัพย์ และจันทร์เพ็ญ การิเวท (2521: 180-192): พวงรัตน์ บุญญาณรงค์ (2525: 90-187) ที่กล่าวว่า บทบาทของพยาบาลประจำการในการตรวจเยี่ยมผู้ป่วยเน้นเรื่องผู้ป่วยและการให้การดูแลผู้ป่วยเป็นสำคัญ โดยปฏิบัติเมื่อมีการรายงานขณะรับ-ส่งเวร หรือที่กำหนดไว้ประจำวันและการเยี่ยมตรวจนักศึกษาพยาบาลขณะให้การพยาบาลผู้ป่วย เพื่อที่จะได้สังเกตพฤติกรรมในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน ส่วนการที่พยาบาลประจำการแสดงบทบาทการสังเกตการสอนสุขศึกษาของนักศึกษาพยาบาลมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด น่าที่จะเกิดจากการรับรู้ของพยาบาลประจำการที่ว่าการสอนสุขศึกษาของนักศึกษาพยาบาลเป็นสิ่งที่ไม่ก่อให้เกิดอันตรายกับผู้ป่วย พยาบาลประจำการจึงแสดงบทบาทในข้อคำถามนี้น้อย เมื่อเปรียบเทียบตามรายชื่อของบทบาทเชิงช่วยเหลือของพยาบาลประจำการด้านบทบาทการสอนการปฏิบัติพยาบาล พบว่า พยาบาลอธิบายปัญหาของผู้ป่วยกับนักศึกษาก่อนและ/หรือหลังการฝึกปฏิบัติการพยาบาล (pre conference/post conference) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.44$) และพยาบาลนำเครื่องมือและอุปกรณ์ที่มีอยู่ในหอผู้ป่วยมาสอนสาธิตให้นักศึกษาได้เรียนรู้ก่อนนำไปใช้ในการปฏิบัติการพยาบาลมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 2.79$) อธิบายได้ว่า

การแสดงบทบาทในข้อคำถามนี้เป็นบทบาทที่สำคัญในการเริ่มต้นของการปฏิบัติการพยาบาลเพื่อรับรู้เกี่ยวกับอาการของผู้ป่วยเพื่อการวางแผนการพยาบาลและให้การพยาบาลต่อไป ส่วนการที่พยาบาลนำเครื่องมือและอุปกรณ์ที่มีอยู่ในหอผู้ป่วยมาสอนสาธิตให้นักศึกษาได้เรียนรู้ก่อนนำไปใช้ในการปฏิบัติการพยาบาลมีค่าเฉลี่ยต่ำ น่าจะเกิดจากการที่พยาบาลประจำการแสดงบทบาทในส่วนนี้น้อย เพราะเครื่องมือและอุปกรณ์ที่นำมาใช้กับนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 มักจะเป็นเครื่องมือและอุปกรณ์ที่นักศึกษาพยาบาลเคยชิน และเรียนรู้ได้ง่าย จึงสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองก่อนนำไปใช้ เมื่อเปรียบเทียบตามรายชื่อของบทบาทเชิงช่วยเหลือของพยาบาลประจำการด้านบทบาทการให้คำแนะนำปรึกษาในการดูแลผู้ป่วย พบว่า พยาบาลให้คำปรึกษานักศึกษาเกี่ยวกับการเขียนบันทึกการพยาบาลมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.47$) ส่วนพยาบาลให้คำปรึกษาในการเลือกผู้ป่วยเพื่อการศึกษ เฉพาะราย มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 2.47$) อธิบายได้ว่า การแสดงบทบาทเชิงช่วยเหลือของพยาบาลประจำการด้านบทบาทการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเขียนบันทึกการพยาบาลมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคาดว่าน่าจะเป็นเพราะนักศึกษาให้ความสำคัญกับการลงบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรที่อยู่ภายใต้การดูแลรับผิดชอบของพยาบาลประจำการอย่างใกล้ชิด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พรจันท์ สุวรรณชาติ (2527) ที่ว่าควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาพยาบาลได้ปรึกษาแผนการพยาบาลผู้ป่วย เพื่อให้นักศึกษาพยาบาลได้รับข้อมูลและเป็นการชี้แนะแนวทางการตัดสินใจ ซึ่งการปรึกษาเกี่ยวกับการเขียนบันทึกทางการพยาบาลก็เป็นส่วนหนึ่งของแผนการพยาบาลผู้ป่วย ส่วนพยาบาลให้คำปรึกษาในการเลือกผู้ป่วยเพื่อการศึกษ เฉพาะรายมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อธิบายได้ดังนี้ คือ การแสดงบทบาทในส่วนนี้คาดว่านักศึกษาอาจจะรับรู้ในเบื้องต้นว่านักศึกษาน่าจะมีการเรียนรู้แบบนำตนเองในการเลือกผู้ป่วยมากกว่า ซึ่งโดยหลักการแล้วพยาบาลประจำการจะเป็นผู้ที่รู้เกี่ยวกับผู้ป่วยได้มากเนื่องจากสัมผัสกับผู้ป่วยโดยตรง

สมมติฐานที่ 2 บทบาทเชิงช่วยเหลือของพยาบาลประจำการมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการ

ผลการศึกษาคั้งนี้สนับสนุนสมมติฐานที่ 2 โดยพบว่า บทบาทเชิงช่วยเหลือของพยาบาลประจำการ ได้แก่ บทบาทการตรวจตรา บทบาทการสอนการปฏิบัติการพยาบาล และบทบาทการให้คำแนะนำปรึกษาในการดูแลผู้ป่วย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการซึ่งอภิปรายผลได้ดังนี้

บทบาทการตรวจตรา

ผลการศึกษาพบว่า บทบาทการตรวจตรามีความสัมพันธ์ทางบวกกับสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) = .50 หมายความว่า ถ้ามีการแสดงบทบาทเชิงช่วยเหลือของพยาบาลประจำการด้านบทบาทการตรวจตรามาก นักศึกษาพยาบาลจะมีสัมพันธภาพกับพยาบาลประจำการมาก อธิบายได้ว่า บทบาทการตรวจตราเป็นกิจกรรมของพยาบาลประจำการอย่างหนึ่งที่มีส่วนสัมพันธ์กับสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการ ซึ่งพยาบาลมักปฏิบัติเกี่ยวกับการซักถาม พูดคุย การสร้างความเป็นกันเอง การยอมรับในข้อมูลที่ได้รับจากนักศึกษา หรือแม้แต่การทำงานเป็นทีมที่พยาบาลจัดสรรให้นักศึกษาพยาบาลได้รับโอกาสในการเรียนรู้ การปฏิบัติงานจึงเป็นไปด้วยความราบรื่น มั่นคง ปลอดภัย เป็นส่วนที่ทำให้พยาบาลและนักศึกษามีพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ต่อกัน และเป็นโอกาสที่นักศึกษาจะได้สร้างสัมพันธภาพกับพยาบาลประจำการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Sasse (1975 อ้างถึงใน พนิดา ผกานรินทร์, 2544) ที่กล่าวว่าความเข้ากันได้ของบุคคล มีการพัฒนาความสัมพันธ์โดยเริ่มจากการสร้างความคุ้นเคย ซึ่งบทบาทการตรวจตรามีส่วนในการทำให้นักศึกษาเกิดความใกล้ชิดทางปัญญากับพยาบาลได้มาก และนับเป็นบันไดขั้นแรกก่อนที่จะเกิดความใกล้ชิดทางร่างกาย และทางอารมณ์

บทบาทการสอนการปฏิบัติการพยาบาล

ผลการศึกษาพบว่า บทบาทการสอนการปฏิบัติการพยาบาลมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) = .52 หมายความว่า ถ้าการแสดงบทบาทการสอนการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลประจำการมีมาก สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการย่อมมีมากด้วยซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า บทบาทการสอนการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลประจำการมีลักษณะของการทำงานร่วมกันกับนักศึกษาพยาบาล เป็นบทบาทที่มีส่วนทำให้เกิดความใกล้ชิดทางร่างกาย ซึ่งเป็นบันไดขั้นต่อไปในการเกิดความใกล้ชิดทางปัญญา (Sasse, 1975 อ้างถึงใน พนิดา ผกานรินทร์, 2544) และบทบาทการสอนการปฏิบัติการพยาบาลยังมีลักษณะของปฏิสัมพันธ์ทางบวกที่สามารถแสดงออกให้นักศึกษาพยาบาลได้รับรู้ได้ถึงความอบอุ่น การได้รับการช่วยเหลือ การให้ความรู้สึกมั่นใจ และการเคารพในความเป็นบุคคล (Craig, 1992 อ้างถึงใน นุชมาศ แจ่มหมื่นไวย, 2539) ในทางตรงกันข้ามการมีปฏิสัมพันธ์ทางลบจะก่อให้เกิดความวิตกกังวลกับนักศึกษา นักศึกษาหลีกเลี่ยงจากกฎระเบียบและความผิดพลาดที่เกิดขึ้น ซึ่งหากพยาบาลประจำการมีบท

บาทการสอนการปฏิบัติการพยาบาลน้อยความสัมพันธ์กับสัมพันธ์ภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการก็น้อยด้วย

บทบาทการให้คำแนะนำปรึกษาในการดูแลผู้ป่วย

ผลการศึกษาพบว่า บทบาทการให้คำแนะนำปรึกษาในการดูแลผู้ป่วยมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับสัมพันธ์ภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) = .52 หมายความว่า ถ้าการแสดงบทบาทการให้คำแนะนำปรึกษาในการดูแลผู้ป่วยมีมาก สัมพันธ์ภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการย่อมมีมากด้วย อธิบายได้ว่า บทบาทการให้คำแนะนำปรึกษาในการดูแลผู้ป่วยที่พยาบาลประจำการแสดงต่อนักศึกษาพยาบาลเป็นส่วนที่ช่วยให้นักศึกษาพยาบาลได้มีการเข้ากันทางความคิดกับพยาบาลประจำการ เกิดเป็นความใกล้ชิดทางอารมณ์อันเป็นกระบวนการพัฒนาความรู้สึกละปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Sasse, 1975 อ้างถึงใน พนิดา ผกานรินทร์, 2544) ซึ่งแสดงถึงความสัมพันธ์ของบทบาทการให้คำแนะนำปรึกษาในการดูแลผู้ป่วยกับสัมพันธ์ภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการ

สภาพแวดล้อมในคลินิก

สภาพแวดล้อมในคลินิกตามการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาพยาบาล จำแนกโดยรวมและรายชื่อ

ผลการวิจัยพบว่า สภาพแวดล้อมในคลินิกตามการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาพยาบาลอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยคะแนนรวม ($\bar{X} = 3.30$) และเมื่อจำแนกตามรายชื่อพบว่า หอผู้ป่วยมีอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้อยู่ในสภาพพร้อมที่จะปฏิบัติงานได้ตลอดเวลามีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.60$) และหอผู้ป่วยมีสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับเป็นที่พักผ่อนของนักศึกษา และ/หรือร่วมกับพยาบาลมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 2.81$) อธิบายได้ว่า หอผู้ป่วยที่มีอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้อยู่ในสภาพพร้อมที่จะปฏิบัติงานได้ตลอดเวลาน่าที่จะทำให้นักศึกษาพยาบาลสามารถเชื่อมโยงความรู้จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ และสภาพความพร้อมของอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ยังอาจเป็นส่วนที่ช่วยเอื้ออำนวยให้เกิดการเรียนรู้ และน่าที่จะเกิดความสมบูรณ์ในทางปฏิบัติเพราะเห็นภาพการปฏิบัติที่แท้จริงของวิชาชีพพยาบาล ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นประสบการณ์จริงให้นักศึกษาสังเกตและปฏิบัติตาม (สิริยา สัมมาวาจ,

2544) ส่วนข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ หอผู้ป่วยมีสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับเป็นที่พักผ่อนของนักศึกษา และ/หรือร่วมกับพยาบาล อาจเกิดจากการที่หอผู้ป่วยไม่ได้จัดที่ไว้สำหรับนักศึกษาพยาบาลโดยเฉพาะ ที่พักผ่อนของนักศึกษาจึงใช้ร่วมกับพยาบาลประจำการ การสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของนักศึกษาพยาบาลจึงได้รับน้อย ค่าคะแนนในข้อนี้จึงต่ำ

สมมติฐานที่ 3 สภาพแวดล้อมในคลินิกมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการ

ผลการศึกษาพบว่า สภาพแวดล้อมในคลินิกมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) = .53 หมายความว่า ถ้าสภาพแวดล้อมในคลินิกมีความเหมาะสมมาก สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการก็ยิ่งอ้อมมากด้วย อธิบายได้ว่า สภาพแวดล้อมในคลินิกที่เหมาะสมกับการสร้างสัมพันธภาพนั้นเป็นส่วนที่สัมพันธ์กับความรู้สึกของบุคคล เช่น ความรู้สึกเป็นมิตร อ่อนใจ พึงพอใจ ปลอดภัย อิสระ คล่องตัว สงบ อากาศดี สะอาดสบาย และผ่อนคลาย ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาสัมพันธภาพของบุคคลที่ทำงานร่วมกัน (Sullivan, 1953)

สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการ

สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการ ตามการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาพยาบาล จำแนกโดยรวม รายด้าน และ /รายข้อ อธิบายได้ดังนี้

ผลการวิจัยพบว่า สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการ ตามการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาพยาบาลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.19$) และเมื่อจำแนกตามรายข้อพบว่า นักศึกษาพยาบาลสามารถพึ่งพาพยาบาลได้เมื่อเกิดปัญหาในการปฏิบัติการพยาบาลมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.92$) อธิบายได้ว่าน่าจะเกิดจากการรับรู้ของนักศึกษาพยาบาลเกี่ยวกับความมั่นใจในพยาบาลประจำการที่มีความชำนาญในการปฏิบัติการในคลินิก เมื่อเกิดปัญหาจึงสามารถเป็นที่พึ่งพาได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการประเมินสัมพันธภาพระหว่างบุคคลในการวัดด้านคุณภาพ ซึ่งเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นหลังจากที่ได้ติดต่อสัมพันธ์กับพยาบาลประจำการหรือได้แรงสนับสนุนทางด้านจิตใจ

คือ ความรู้สึกว่ามีที่พึ่ง มีคนให้ความช่วยเหลือได้ นักศึกษารู้ตนเองว่ามีความสำคัญ มีความหมายต่อผู้อื่น รู้ว่าตนเองนั้นมีพวกพ้อง และมีความพึงพอใจในการมีสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น ส่วนข้อความถามที่ว่า นักศึกษาปรึกษาหารือเรื่องส่วนตัวกับพยาบาลได้มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 2.20$) อธิบายได้ว่า นักศึกษาพยาบาลมีการติดต่ออย่างเป็นทางการกับพยาบาลประจำการมากกว่าติดต่ออย่างไม่เป็นทางการ ซึ่งให้ข้อสรุปในการทำวิจัยครั้งนี้ว่า สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการเกิดขึ้นอย่างเป็นทางการมากกว่าอย่างไม่เป็นทางการ โดยอยู่ในลักษณะของการที่ นักศึกษาพยาบาลสามารถมีพยาบาลประจำการเป็นที่พึ่งพาได้เมื่อเกิดปัญหาในการปฏิบัติการพยาบาล

สมมติฐานที่ 4 การมองโลกในแง่ดี บทบาทเชิงช่วยเหลือของพยาบาลประจำการ สภาพแวดล้อมในคลินิกสามารถร่วมกันพยากรณ์สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการ

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เมื่อใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนในการร่วมกันพยากรณ์สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการ พบว่า สภาพแวดล้อมในคลินิก บทบาทเชิงช่วยเหลือของพยาบาลประจำการด้านบทบาทการสอนการปฏิบัติการพยาบาล การมองโลกในแง่ดีแบบมองเห็นความเป็นจริง และบทบาทเชิงช่วยเหลือของพยาบาลประจำการด้านบทบาทการให้คำแนะนำปรึกษาในการดูแลผู้ป่วย สามารถร่วมกันพยากรณ์สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการได้ ซึ่งมีอำนาจการพยากรณ์ร้อยละ 42.7 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 แสดงว่าสมมติฐานที่ 4 ได้รับการสนับสนุน ทั้งนี้สามารถอธิบายได้ว่า สภาพแวดล้อมในคลินิกเป็นตัวแปรตัวแรกที่ถูกเลือกเข้าไป สามารถพยากรณ์สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการได้ร้อยละ 28.1 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 เนื่องจาก สภาพแวดล้อมในคลินิกมีความสัมพันธ์กับความรู้สึกของบุคคล เช่น ความรู้สึกเป็นมิตร อบอุ่นใจ พึงพอใจ ปลอดภัย อิสระ คล่องตัว สงบ อยากร่วมผัส สะดวกสบาย และผ่อนคลาย ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาสัมพันธภาพของบุคคลที่ทำงานร่วมกัน (Sullivan, 1953) สอดคล้องกับการศึกษาของ Atack et al. (2000) พบว่าสภาพแวดล้อมในคลินิก เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลกับสัมพันธภาพและการเรียนรู้ของนักศึกษา

บทบาทการสอนการปฏิบัติการพยาบาลเป็นตัวแปรที่ถูกเลือกเข้าไปเป็นอันดับ 2 และสามารถร่วมกันอธิบายการเปลี่ยนแปลงสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 10.7 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 เนื่องจาก บทบาทการสอนการปฏิบัติการพยาบาล

ได้แก่ กิจกรรมการพยาบาลซึ่งพยาบาลประจำการปฏิบัติเป็นแบบอย่างแก่นักศึกษาพยาบาล การลำดับขั้นตอนในการสอนเพื่อเชื่อมโยงความคิด การให้นักศึกษาเข้าเป็นส่วนหนึ่งของทีมพยาบาล เพื่อให้นักศึกษาสามารถทำงานร่วมกับพยาบาลได้ การสอนการพยาบาลพื้นฐาน ทำให้นักศึกษาพยาบาลเกิดกระบวนการพัฒนาความรู้สึกในการยอมรับ ให้ความเคารพนับถือ กล้าที่จะซักถามเมื่อสงสัย (Chickering, 1969 ; Sasse, 1975 อ้างถึงใน พนิดา ผกานรินทร์, 2544) รู้สึกถึงความเป็นพวกพ้อง (Sullivan, 1953) เกิดความพึงพอใจต่อมิตรภาพที่พยาบาลหยิบยื่นให้ (Edelman, 1993) แสดงถึงรากฐานของสัมพันธภาพอันดีต่อกันระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการ

การมองโลกในแง่ดีแบบมองเห็นความเป็นจริง เป็นตัวแปรที่ถูกเลือกเข้าไปเป็นอันดับ 3 และสามารถร่วมกันอธิบายการเปลี่ยนแปลงสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.1 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 เนื่องจาก นักศึกษาพยาบาลที่มีการมองโลกในแง่ดีแบบมองเห็นความเป็นจริง จึงมีปฏิสัมพันธ์กับพยาบาลประจำการได้โดยสามารถยอมรับในความแตกต่างของบุคคล และแสดงออกทางด้านอารมณ์และความรู้สึกที่มีต่อผู้อื่นในทางบวก ซึ่งนำไปสู่การพอใจในการทำงานร่วมกัน ซึ่ง Peplau (1953 อ้างถึงใน จินตนา ยูนิพันธุ์, 2529) กล่าวว่า การรับรู้ของบุคคลต่อสถานการณ์รอบตนขึ้นอยู่กับประสบการณ์ในอดีตและปัจจุบัน และตามความต้องการเฉพาะตน เมื่อความต้องการนี้ไม่ได้รับการตอบสนองจะทำให้เกิดความไม่พอใจ คับข้องใจ เครียด และกังวล นักศึกษาพยาบาลที่มีการมองโลกในแง่ดีแบบมองเห็นความเป็นจริง จึงมีความเข้าใจตนเองและผู้อื่น พร้อมที่จะให้อภัย และสร้างสัมพันธภาพได้ เพราะเป็นการรับรู้ต่อสถานการณ์รอบตนซึ่งตั้งอยู่บนหลักการพื้นฐานของความเป็นจริง

บทบาทการให้คำแนะนำปรึกษาในการดูแลผู้ป่วยเป็นตัวแปรที่ถูกเลือกเข้าไปเป็นอันดับ 4 และสามารถร่วมกันอธิบายการเปลี่ยนแปลงสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.9 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 เนื่องจาก บทบาทการให้คำแนะนำปรึกษาในการดูแลผู้ป่วย เป็นบทบาทที่ช่วยให้นักศึกษาพยาบาลได้พึ่งพาพยาบาลในการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหาได้ทันท่วงที นักศึกษาพยาบาลรู้สึกได้ถึงความอบอุ่น ปลอดภัย เกิดความมั่นใจ ซึ่งในแนวคิดของ Sasse (1975 อ้างถึงใน พนิดา ผกานรินทร์, 2544) กล่าวว่า บุคคลที่รู้สึกได้ถึงความอบอุ่น ปลอดภัย มั่นใจ นั้นเป็นผลมาจากการเกิดความใกล้ชิดทางความคิดและอารมณ์ ดังนั้นนักศึกษาพยาบาลที่เห็นว่าตนเองมีความสำคัญในฐานะผู้อ่อนประสบการณ์ จึงรับรู้ต่อการแสดงบทบาทการให้คำแนะนำปรึกษาที่จะช่วยให้นักศึกษาพยาบาลมีการเติบโตทางความคิดอย่างมีทิศทาง ซึ่งเป็นวิธีการพัฒนาสัมพันธภาพของนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการทางหนึ่ง (Sullivan, 1953) และเมื่อเพิ่มตัวแปรพยากรณ์ในขั้นต่อไปค่าสัมประสิทธิ์ตัวแปรพยากรณ์ที่เปลี่ยนไปไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนเพื่อหาตัวแปรพยากรณ์สัมพันธ์ภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการจึงยุติในขั้นที่ 4

จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า สภาพแวดล้อมในคลินิก บทบาทเชิงช่วยเหลือของพยาบาลประจำการด้านบทบาทการสอนการปฏิบัติการพยาบาล การมองโลกในแง่ดีแบบมองเห็นความเป็นจริง และบทบาทเชิงช่วยเหลือของพยาบาลประจำการด้านบทบาทการให้คำแนะนำปรึกษาในการดูแลผู้ป่วย สามารถร่วมกันพยากรณ์สัมพันธ์ภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการได้ ซึ่งมีอำนาจการพยากรณ์ร้อยละ 42.7 ส่วนที่เหลือร้อยละ 57.3 ไม่สามารถอธิบายได้จากการศึกษาครั้งนี้ ซึ่งอาจเป็นผลมาจากปัจจัยอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า สภาพแวดล้อมในคลินิก เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์และสามารถพยากรณ์สัมพันธ์ภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นควรมีการส่งเสริมสภาพแวดล้อมในคลินิกที่เหมาะสมต่อการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการ โดยคำนึงถึงความต้องการขั้นพื้นฐานของนักศึกษาพยาบาล

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า บทบาทการสอนการปฏิบัติการพยาบาลเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์และสามารถพยากรณ์สัมพันธ์ภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นควรมีการส่งเสริมบทบาทการสอนการปฏิบัติการพยาบาล โดยคำนึงถึงการชี้แหล่งทรัพยากรในหอผู้ป่วยมาสอนนักศึกษาเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ก่อนนำไปใช้ในการปฏิบัติจริง เพื่อช่วยลดระดับความเครียดในการปฏิบัติงาน และมองเห็นแนวทางปฏิบัติที่สอดคล้องกับทฤษฎี

1.3 จากผลการวิจัยพบว่า การมองโลกในแง่ดีแบบมองเห็นความเป็นจริง เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์และสามารถพยากรณ์สัมพันธ์ภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นควรมีการส่งเสริมให้นักศึกษามีคุณสมบัติการมองโลกในแง่ดีแบบมองเห็นความเป็นจริง โดยเฉพาะในด้านการมองตามเหตุปัจจัยไม่นำเรื่องที่ผ่านมาแล้วนำมาคิดให้กังวลใจ เพราะไม่สามารถแก้ไขอดีตได้ นอกจากจะทำในปัจจุบันให้ดีที่สุด โดยให้นักศึกษานำสิ่งที่ได้ปฏิบัติการพยาบาลกับผู้ป่วยมาปรับปรุงหาแนวทางใหม่ให้ดีขึ้นด้วยการใช้การวินิจฉัยทางการพยาบาลเป็นพื้นฐานในการปฏิบัติการพยาบาล

1.4 จากผลการวิจัยพบว่า บทบาทการให้คำแนะนำปรึกษาในการดูแลผู้ป่วยเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์และสามารถพยากรณ์สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นควรมีการส่งเสริมบทบาทการให้คำแนะนำปรึกษาในการดูแลผู้ป่วย โดยคำนึงถึงความสำคัญของนักศึกษาในฐานะผู้อ่อนประสบการณ์ ด้วยการที่พยาบาลประจำการให้คำปรึกษาในการเลือกผู้ป่วยเพื่อการศึกษาเฉพาะราย เพราะพยาบาลประจำการจะเป็นผู้ที่รู้รายละเอียดในผู้ป่วยเฉพาะรายได้ดีและลึกซึ้ง จึงสามารถโยงความคิดของนักศึกษาในการแก้ไขปัญหาทางการพยาบาล และนอกจากนั้นยังช่วยสนับสนุนทางด้านอารมณ์ให้นักศึกษาลดความวิตกกังวลจากการเผชิญปัญหาในการวางแผนการผู้ป่วยเฉพาะราย ทำให้นักศึกษาพยาบาลเกิดความใกล้ชิดทางอารมณ์ และมีการเติบโตทางความคิดอย่างมีทิศทาง จากการทำให้นักศึกษาได้รับฟังปัญหาและเตรียมแก้ไขสถานการณ์ไว้ล่วงหน้าในขั้นต้นก่อนที่จะพบกับสถานการณ์ที่ซับซ้อนในคลินิก

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า สภาพแวดล้อมในคลินิก บทบาทเชิงช่วยเหลือของพยาบาลประจำการด้านบทบาทการสอนการปฏิบัติการพยาบาล การมองโลกในแง่ดีแบบมองเห็นความเป็นจริง บทบาทเชิงช่วยเหลือของพยาบาลประจำการด้านบทบาทการให้คำแนะนำปรึกษาในการดูแลผู้ป่วย สามารถร่วมกันพยากรณ์สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการได้ ซึ่งมีอำนาจการพยากรณ์ร้อยละ 42.7 ส่วนที่เหลือร้อยละ 57.3 ไม่สามารถอธิบายได้จากการศึกษาครั้งนี้ จึงอาจเป็นผลมาจากปัจจัยอื่น ๆ ดังนั้นควรมีการศึกษาโดยเพิ่มปัจจัยอื่น ๆ

2.2 ควรมีการพิจารณาตัวแปรพยากรณ์ไปใช้ในการศึกษาทดลองหารูปแบบในการพัฒนาและส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการ